

NATUURONDERZOEK ZONNESTEIN TE AMSTELVEEN

Vleermuizen

Eindrapport

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Gemeente Amstelveen
Contactpersoon: Mevr. G. Stienen
Senior projectmanager
Stedelijke Ontwikkeling
Adres: Laan Nieuwer-Amstel 1
1182 JR Amstelveen
E-mail: g.stienen@amstelveen.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Adres: Postbus 38, 2910 AA
Nieuwerkerk a/d IJssel
Bezoekadres: 's-Gravenweg 318-D, 2911 BK
Nieuwerkerk a/d IJssel
Tel: 0180 322840
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Auteur: M.G. Bertholet
Kwaliteitscontrole: ing. C.J.M. Groeneveld

Projectcode: AMNA1702
Status: Definitief
Datum: 20-10-2017

Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Economische Zaken gestelde eisen.

Adviesbureau E.C.O. Logisch is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

SAMENVATTING

De initiatiefnemer is voornemens meerdere bomen en struweel te kappen, waarna het projectgebied bouwrijp klaar wordt gemaakt voor negen vrijstaande nieuwbouwwoningen. In opdracht van Gemeente Amstelveen is door Adviesbureau E.C.O. Logisch aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van de aanvullende onderzoeken en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

Binnen het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. In het projectgebied zijn foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis waargenomen en één passerend individu van de rosse vleermuis. Buiten het projectgebied zijn twee zomerverblijfplaatsen, één kraamverblijf en drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Er is buiten het projectgebied een baltsende ruige dwergvleermuis waargenomen, deze toonde binding met de bebouwing ten noorden van het projectgebied en niet met de boomholtes aan de zuidzijde van het projectgebied.

De geplande werkzaamheden zullen naar verwachting geen negatief effect hebben op de aanwezige foerageergebieden. Er zullen bomen en struweel worden verwijderd, maar in het deel waar de bomen en het struweel behouden blijven, bevinden zich voornamelijk de foerageergebieden. Daarnaast is er voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar in de directe omgeving van het projectgebied.

Er worden geen negatieve effecten op beschermde soorten verwacht door uitvoering van de geplande werkzaamheden. Een ontheffing inzake de Wet natuurbescherming wordt niet noodzakelijk geacht.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Wettelijk kader	5
2	Onderzoeksmethodiek	6
2.1	Vleermuizen	6
2.1.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	6
2.1.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	6
2.1.3	Winterverblijfplaatsen	6
2.1.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	6
2.2	Overzicht inventarisaties	6
3	Resultaten	7
3.1	Algemeen.....	7
3.1.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	7
3.1.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	7
3.1.3	Winterverblijfplaatsen	7
3.1.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	7
3.2	Belang projectgebied	8
4	Conclusie en aanbevelingen	9
4.1	Conclusie	9
4.2	Aanbevelingen t.o.v. de Wet natuurbescherming.....	9
	Bijlage 1: Kaart resultaten vleermuisonderzoek	10

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De initiatiefnemer is voornemens meerdere bomen en struweel te kappen, waarna het projectgebied bouwrijp klaar wordt gemaakt voor negen vrijstaande nieuwbouwwoningen. Deze ingrepen worden gezien als een ruimtelijke ontwikkeling. In april 2017 is door Adviesbureau E.C.O. Logisch verkennend natuuronderzoek uitgevoerd middels een bomencheck. Uit deze bomencheck is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor algemene broedvogels en vleermuizen. In opdracht van Gemeente Amstelveen is derhalve een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van het vleermuisonderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding op de verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk.

Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten. De huidige gedragscodes zijn nog niet afgestemd op dan wel goedgekeurd door de Minister van Economische Zaken voor handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen met effecten op Europees beschermde soorten. Alle vleermuizen zijn op Europees niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.1 (vogels) en 3.5 (overige soortgroepen) van de Wet natuurbescherming.

Europees beschermde soorten – Vogels (Artikel 3.1 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Per mogelijke functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2017¹.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt standaard met de Petersson D240X of een vergelijkbare detector. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software.

In paragraaf 2.2 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.1.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 mei - 15 juli is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes, waarvan er één ronde in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De andere ronde heeft 's avonds plaatsgevonden vanaf zonsondergang.

2.1.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In de periode 15 augustus - 15 september zijn twee inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. De inventarisaties zijn afgestemd op zwermgedrag van de te verwachten boom bewonende soorten. Vanwege regen tijdens de inventarisatieronde op vrijdag 15 september, is deze inventarisatieronde opnieuw uitgevoerd op donderdag 21 september.

2.1.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

De boomholtes zouden mogelijk kunnen fungeren als winterverblijfplaats van vleermuizen. Voor het onderzoek naar winterverblijven van vleermuizen is daarom, met name tijdens de inventarisaties in de paarperiode, aandacht besteed aan het middernachtzwermen van vleermuizen bij potentiële winterverblijven.

2.1.4 VLEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

De inventarisaties naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd. Hierbij zijn de aanwezige vliegroutes en/of foerageergebieden op kaart ingetekend.

2.2 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het vleermuisonderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door M.G. Bertholet en M.M.C. Neefjes MSc.

Tabel 1: Overzicht inventarisaties vleermuizen

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
16-05-2017	21:30 – 23:30	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Bewolkt, windkracht 3, 20 °C
15-06-2017	03:20 – 05:20	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Zwaar bewolkt, windkracht 3, 16 °C
22-08-2017	22:30 – 00:30	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Bewolkt, windkracht 2, 18 °C
15-09-2017	05:15 – 07:15	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Zwaar bewolkt, windkracht 3, 11 °C REGEN!
21-09-2017	05:25 – 07:25	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Licht bewolkt, windkracht 2, 12 °C

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 2017. Vleermuisprotocol 2017, 13 maart 2017

3 RESULTATEN

3.1 ALGEMEEN

Binnen het projectgebied zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In bijlage 1 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

Overige soorten

In het projectgebied zijn individuen van de egel en de gewone pad waargenomen. Er zijn tevens individuen van de ekster, heggenmus, houtduif, kauw, koolmees, merel en de winterkoning waargenomen.

3.1.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In het projectgebied zijn geen zomer- en kraamverblijven aangetroffen. Er zijn meerdere foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis waargenomen.

Buiten het projectgebied zijn twee zomerverblijfplaatsen en een kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Eén van de zomerverblijfplaatsen bevindt zich in een appartementencomplex aan de straat Selde Rust en de andere zomerverblijfplaats bevindt zich in een appartementencomplex aan de straat Zonnestein. Het kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis bevindt zich aan de oostzijde van het appartementencomplex ten oosten buiten het projectgebied. In 2014 is een kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis aan de westzijde van hetzelfde appartementencomplex aangetroffen. Volgens een buurtbewoner is de dakrand aan de westzijde van het appartementencomplex na een hevige storm in 2016 vervangen. Dit heeft er hoogstwaarschijnlijk voor gezorgd dat het kraamverblijf is verplaatst. De vliegroute van de individuen welke in het kraamverblijf verblijven bevindt zich voornamelijk boven de straat Strandvliet. Enkele individuen vliegen via de straat Brantwijk en Zonnestein naar het projectgebied om te foerageren.

3.1.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In het projectgebied zijn geen paarverblijfplaatsen aangetroffen. Er zijn meerdere individuen van de gewone dwergvleermuis baltsend in vlucht waargenomen. Deze individuen toonden duidelijke binding met de bebouwing buiten het projectgebied. Er is buiten het projectgebied een baltsende ruige dwergvleermuis waargenomen, deze toonde binding met de bebouwing ten noorden van het projectgebied en niet met de boomholtes aan de zuidzijde van het projectgebied. In deze periode zijn er binnen het projectgebied foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Daarnaast is er één passerende rosse vleermuis waargenomen.

Buiten het projectgebied zijn drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Alle drie de paarverblijfplaatsen bevinden zich in een appartementencomplex aan de straat Selde Rust.

3.1.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

Tijdens de inventarisaties in zowel de zomerperiode als de paarperiode is er rondom de boomholtes in het projectgebied geen activiteit van boombewonende vleermuissoorten waargenomen. Daarnaast bieden de boomholtes in de bomen welke gepland staan te worden verwijderd geen optimaal diepe doorgerotte boomholtes, welke kunnen fungeren als goed geïsoleerde winterverblijfplaats. Een onderzoek naar winterverblijfplaatsen van vleermuizen is daarom niet noodzakelijk geacht.

3.1.4 VLEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

In het projectgebied is geen vliegroute van vleermuizen waargenomen. Er is een passerend individu van de rosse vleermuis waargenomen. Het betreft hier geen essentiële vliegroute, omdat het slechts om één individu betrof. Daarnaast is er ook geen relatie met de bomenrij in het projectgebied waargenomen door het passerende individu. Buiten het projectgebied boven de straat Strandvliet en Zonnestein is een duidelijk vliegroute van de individuen welke in de kraamverblijfplaats verblijven.

In het projectgebied zijn foeragerende individuen waargenomen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. Het foerageergebied bevindt zich voornamelijk rondom de groenstructuren en boven de watergang.

3.2 BELANG PROJECTGEBIED

Het projectgebied bevat elementen welke worden benut door beschermde soorten. In tabel 2 is weergegeven welke functies zijn aangetroffen en wat het belang van het projectgebied is voor de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.

Tabel 2: Beschermde functies vleermuizen

Wet natuurbescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie	Belang
Artikel 3.1 (VR)	Algemene broedvogels	<i>n.v.t.</i>	nestlocaties	gering
Artikel 3.5, HR IV	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	baltsterritorium foerageergebied	gering gering
Artikel 3.5, HR IV	Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	foerageergebied	gering
Artikel 3.5, HR IV	Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	foerageergebied	gering

De bomen en struweel bieden geschikt habitat voor algemene broedvogels om tot broeden te komen. Er zijn in de directe omgeving voldoende groenstructuren aanwezig welke alternatieve nestlocaties bieden voor algemene broedvogels. Het belang van de bomen en struweel in het projectgebied is daarom van gering belang voor deze soorten.

Het baltsterritorium van de gewone dwergvleermuis is van gering belang, gezien er geen verblijfplaatsen in het projectgebied zijn aangetroffen. De aangetroffen baltsende individuen van de gewone dwergvleermuis toonden duidelijke binding met de bebouwing buiten het projectgebied.

Het aangetroffen foerageergebied is voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis is van gering belang voor de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. Deze soorten foerageren voornamelijk rondom de groenstructuren en boven de watergang. Er zijn voldoende groenstructuren aanwezig in de directe omgeving om als foerageergebied te dienen. Daarnaast zullen de groenstructuren in het projectgebied deels behouden blijven, waardoor er foerageergebied beschikbaar blijft.

De geplande werkzaamheden in het projectgebied zullen naar verwachting geen invloed hebben op de zomer-, kraam- en paarverblijven van de gewone dwergvleermuis, welke buiten het projectgebied aanwezig zijn. De verblijfplaatsen buiten het projectgebied bevinden zich op voldoende afstand van de geplande werkzaamheden (zie afbeelding 1 en 2, bijlage 1).

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

Binnen het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Er zijn foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Deze individuen foerageren voornamelijk boven de groenstructuren in het projectgebied. Er zijn voldoende groenstructuren aanwezig in de directe omgeving om als foerageergebied te dienen. Er worden geen negatieve effecten op het aanwezige foerageergebied verwacht.

4.2 AANBEVELINGEN T.O.V. DE WET NATUURBESCHERMING

Er worden geen negatieve effecten op beschermde soorten verwacht door uitvoering van de geplande werkzaamheden. Een ontheffing inzake de Wet natuurbescherming wordt niet noodzakelijk geacht, mits onderstaande aanbevelingen in acht worden genomen.

In het projectgebied is foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis aanwezig. Daarom dient er in de actieve periode van vleermuizen (globaal maart t/m november) nachtelijke lichtverstoring te worden voorkomen.

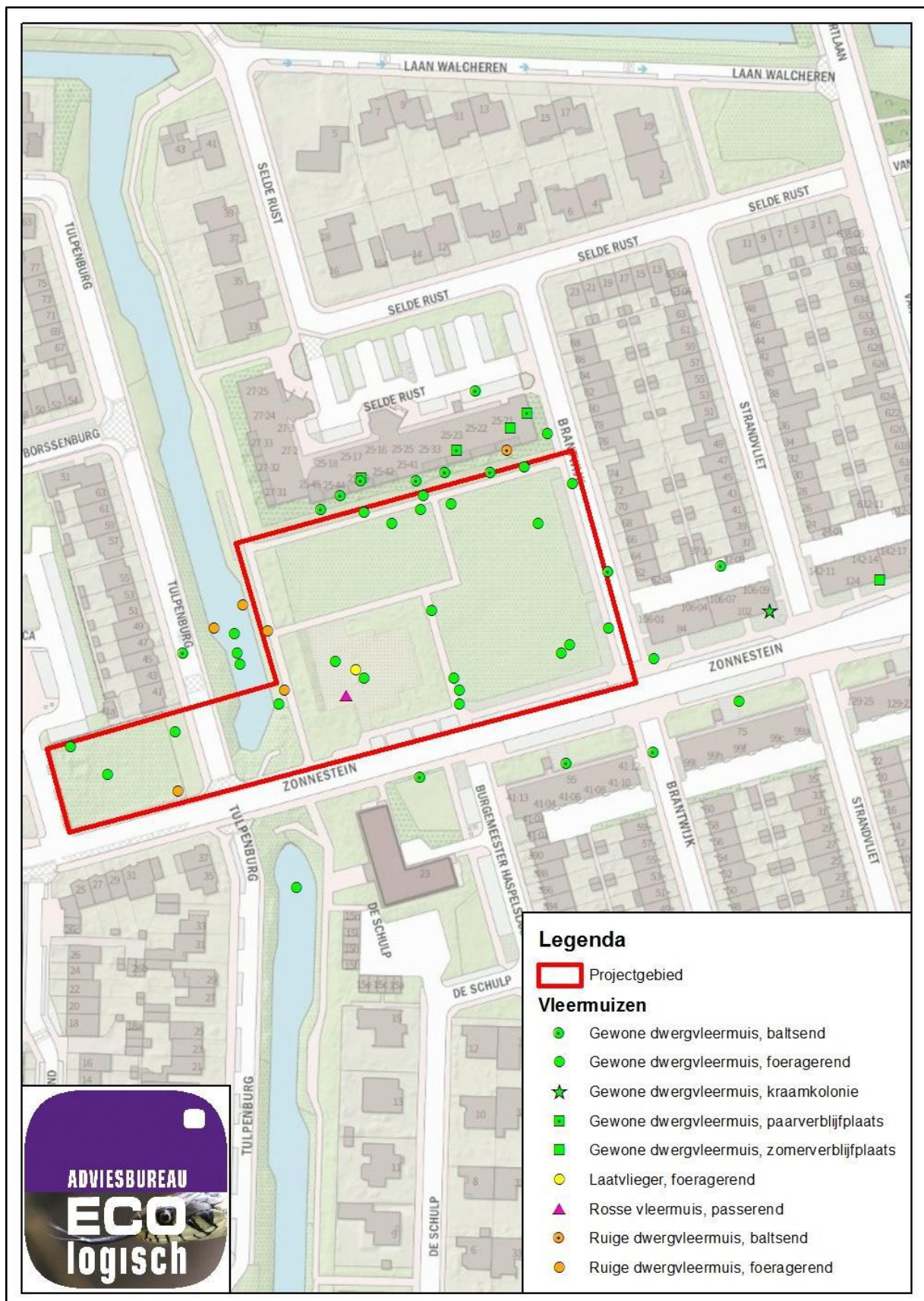
Het is wenselijk de verlichting aan de gevels van de geplande nieuwbouwwoningen te minimaliseren. Dit kan worden gerealiseerd door de verlichting te voorzien van een naar beneden gericht armatuur zodat er weinig lichtuitstraling naar de omgeving wordt geproduceerd. Te veel lichtuitstraling kan voor verstoring zorgen van het aanwezige foerageergebied in het projectgebied.

De bomen en struweel bieden geschikt habitat voor algemene vogels om in te broeden. Indien de bomen en struweel worden verwijderd is het wenselijk om de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren (globaal 15 maart – 15 juli), om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Indien broedgevallen ten tijde van de werkzaamheden aanwezig zijn mogen deze niet worden verstoord of vernietigd. Indien in het broedseizoen wordt gewerkt dient een ecooloog een extra check op broedvogels uit te voeren.

Tijdens grondverzet kunnen er mogelijk individuen van algemene amfibieën, de egel en muizen worden gedood. Hiervoor geldt een meldplicht bij de RUD NHN, omdat er gebruik wordt gemaakt van de provinciale vrijstelling voor deze soorten.

Er is geen bezwaar inzake de Wet Natuurbescherming om de geplande werkzaamheden uit te voeren. De zorgplicht geldt echter voor alle in het wild levende dieren. Het is daarom aan te bevelen de werkzaamheden in één richting uit te voeren waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kan vluchten.

Bijlage 1: Kaart resultaten vleermuisonderzoek

Afbeelding 1: Kaart resultaten vleermuisonderzoek

Afbeelding 2: Kaart geplande nieuwbouw situatie in het projectgebied